

СОКОТРА

ОСТРОВЪТ НА ДРАКОНОВИТЕ ДЪРВЕТА

текст и снимки
СИМАНА МАРКОВСКА

На юг от Арабския полуостров, между Арабско море и Индийския океан, ще намерите един малък остров. Уикипедия ще ви каже, че има площ по-малко от 4000 кв. км. и население едва 60 000 души. Местните твърдят, че всъщност са 100 000, но никой не ги брои, защото островът е част от Йемен, а Йемен си има много други грижи. Но онова, заради което си струва човек да измине дългия път дотук, е глобалното природно наследство на Сокотра. Защото мястото е наистина омайно.

Драконовото дърво

Правилното име на прочутото дърво, разпространено тук е „Драконова кръв“. Прозвището му е свързано с червената на цвят течност, която местните хора събират, когато се одраска дървесната кора. Сушат я и можете да си я купите под формата на червен прах като сувенир. Не зная дали ще я ползвате някога, тъй като основната ѝ употреба на острова е вместо къна. Девойките рисуват ръцете си с нея, а някои суетни дявовци си боядисват косите и брадите в морковен цвят.

Най-голямото находище на драконови дървета на Сокотра е гората Фермин на платото Диксам, което е обявено за защитена природна територия. Може би това е причината старите изсъхнали дървета да се оставят на мястото, където короната е паднала, когато сухият ствол се е пречупил, и се е обърнала с главата надолу като странен многокрак паяк. Изгревите и залезите тук са фантастични, а ако си опънете палатката на платото, можете да спите в абсолютна тишина – поне докато не се събудят съседите от другите палатки.

Бутилковото дърво

Името на това дърво подсказва, че се очаква да прилича на бутилка, което е свързано със способността му да събира и задържа вода в ствола си. Но всъщност ще го срещнете в най-разнообразни форми и размери. Понякога ще ви заприлича на втвърдена сълза

Драконови дървета

на великан, кацнала в пукнатината на гигантски камък. Друг път ще се запитате дали това изобщо е дърво, а не странен уголемен охлюв, превърнат в статуя от зъл магьосник.

Ще го намерите да стърчи от стената на каньона, предизвиквайки законите на гравитацията. А през декември ще ви изненада с комбинацията от цветове, която предлага – лъскави тъмнозелени и жълти листа, украсени с ярко-розови цветове.

Сокотренската коза

Местната коза е най-многобройният обитател на острова и най-добрият приятел на човека. Замества кучето, котката и много други домашни животни. Само тук-там можете да видите малки

Сокотренската коза

Сокотренският лешояд

овце, малки крави и малки едногърби камили.

Козите също са малки, може би заради оскъдните хранителни ресурси. Но пък са буквално навсякъде. По улиците на „столицата“ на острова – Хадибо. Из натрошените камъни по дъната на каньоните, които в сезона на мусоните се напълват с реки. На ръба на платото и на пустия плаж, където ще прекарате нощта. Ядат всичко – от найлонови торбички, което всъщност е много опасно, до всякакви хартиени опаковки. Ако сте си купили кашонче с бира от летището на Абу Даби, може да се наложи да воювате за него с някоя Сокотренска коза. За кашончето, имам предвид, въпреки че не съм убедена, че козата би отказала и бирата.

Египетският лешояд

Другото име на този лешаяд е фараонска кокошка, защото според легендите е бил любимец на владетелите на Древен Египет. В България е застрашен и защитен вид, и многобройни приро-

Изумрудените води на острова

Безкрайният плаж Омак

Безкрайният плаж

Сокотра вероятно е едно от малкото места по света, където все още могат да се видят широки ивици от ситен, искрящ бял пясък, простиращи се необезпокоявани по прибоя, докъдето ви стига погледът. Без дори едно псевдо-примитивно бунгало, в което е скрит романтичен креват с балдахин, да не говорим за лъскави хотели, бляскащи срещу залеза с безбройните си

прозорци. Морето не е до бара въпреки твърденията на българския поет; единствената музика, която ще чуете, е на прибоя, а единственото питие, което ще получите, е евентуално спасената от козата бира.

В някои случаи ще ви се наложи да изгоните морските птици, за да се настаните на плажа. И понеже не се предлагат шезлонги с чадъри, дори през декември ще постъпите мъдро да носите блуза с дълги ръкави и на пя-

съка, и във водата. Последната е с перфектна температура, макар че местните хора вероятно няма да се съгласят. Ако случайно наблизо мине рибарска лодка, докато си плувате щастливо и малките дечица наскочат във водата, за да дойдат видят що за чудо сте с тая бледа кожа, ще установите, че устните им са посинели и треперят от студ.

Живата лагуна

На Сокотра има няколко големи лагуни, които сутрин са част от океана, а през деня бавно се отделят от него. Привечерната разходка из такава лагуна може на пръв поглед да ви се стори не дотам интересна, освен за някоя красива снимка. Но ако с вас е така нареченият Пещерен човек, който живее близо до втория по големина град на острова – Калансия, ще видите съвсем друга картина. Пещерният човек вече не живее в пещерата си на брега на лагуната, а само посреща гости и ги гощава с прясна морска храна. Прясна в смисъл, че допреди малко е плувала из океана. Идеален шанс да опитате суров калмар, кълцан скат, стрида, измъкната от черупката си или мида, изкопана пред очите ви от дъното на лагуната.

Ще установите, че това дъно е пълно с живот. Рибите-балон, морските тарале-

Северното крайбрежие на Сокотра

Пещерният човек на Сокотра

жи и дори малките морски костенурки се забелязват лесно. Сепията обаче се слива напълно с ландшафта, докато не усети заплаха и не се напълни с мастило. Морските краставици пък се забелязват трудно, защото са неподвижни. Но истинската причина да напуснете лагуната на пръсти като балерини ще бъдат морските звезди, които са полузаровени в пясъка и можете да ги забележите само по едно или две деликатни пипала, които са се разстлали навън от дупката.

Кораловият риф

Виждали сте тези творения на природата в научно-популярни филми и вероятно сте се възхищавали на безкрайните причудливи форми на коралите и пъстротата на морския живот. Може би дори сте имали късмета да посетите подобни места по света и да ги видите със собствените си очи с помощта на маската и шнорхела или водолазната екипировка. И в двата случая не бихте

искали да пропуснете запознанството с кораловите рифове на Сокотра. Най-лесен за посещение е рифът при плажа Дихамри, тъй като се намира буквално досами брега. Туристическата

услуга още не е съвсем развита, въпреки че на плажа има алеи и заслони (между впрочем, направени от корали), дори баня с тоалетна, а любезните домакини предлагат ограничен брой

Останки от корали по брега

Пясъчните дюни при Ахер

селца. В момента, в който се изкачите на най-високата дюна, ще видите посрещашата делегация от белозъби хлапета, идващи от селата. Допускам, че за тях гледката на тремавите чужденци, клатещи се надолу по дюните, представлява голямо забавление.

А най-впечатляващите дюни се намират от северната страна на острова при плажа Ахер, само на няколко километра от най-североизточната точка, където вълните на Арабско море и Индийския океан се плискат едни срещу други. Твърдят, че дюните са се формирали от финия пясък, носен по вятъра откъм Арабския полуостров, който бива спиран от високите крайбрежни скали и съответно се натрупва по тях на огромни купчини. Погледнати отдолу, разстоянията са измамни и човек може да се заблуди, че изкачването на пясъчното образувание ще отнеме максимум половин час. След половин час приятелите, чакащи долу да ви заснемат на върха на дюната, ще се

маски, шнорхели и плавници под наем. Не позволявайте това да ви спира. **Само на Дихамри учените са преброили над 250 различни вида морски обитатели.** Доверете се на учените и не бройте рибите. Насладете се на всички цветове на дъгата, които ще видите под повърхността; на слънчевите снопове, пробиващи водните талази около вас; на връхчетата на коралите, които светят като фенерчета. Толкова много красота.

Пясъчните дюни

На няколко места по крайбрежието на остров Сокотра са се формирали пясъчни дюни. Погледнати отдалеч, приличат на снежни преспи заради цвета на финия бял пясък, а и защото понякога можете да видите местните деца да се спускат по тях върху найлон, парче пластмаса или други подръчни материали. Фактът, че го правят боси и по къси ръкави може да ви усъмни, в допълнение към 30-градусовите температури на въздуха.

Вторите най-впечатляващи дюни можете да намерите до плажа Омак от южната страна на острова. Те се простират в обширно пясъчно море между океана и скалните подножия на далечните хълмове, където има няколко малки

Младият водач на рибарско-туристическата лодка

откажат и ще отидат да се къпят в океана. Като се върнат след два часа, може и да ви хванат как слизате на големи подскоци. После можете заедно да отмиете солта в естествените джакузита, оформени между камъните на брега на морето – там, където сладки извори излизат на повърхността и са били каптирани от добрите домакини.

Сокотренските уади

За отмиване на солта могат да послужат и дълбоките каньони, носещи името „уади“, които вече споменах няколко пъти. Въпреки че в сухия сезон и те са сухи, на места са се формирали изненадващи постоянни вировете със сладка вода. В най-големите може дори да се плува, а местните хлапета може да получат още един шанс да изнесат представление на туристите, изпълнявайки невероятни салта от скалите. Спускането към дъната на каньоните, както и изкачването обратно предоставят чудесни възможности за трекинг, разнообразяван от панорамни гледки, туфи алое и цъфнали бутилкови дървета, и нарушаван единствено от силата на слънце-грееенето след 9 часа сутринта.

Хората на Сокотра

Когато преди много години четох за първи път „Властелинът на пръстени-те“ от Дж.Р.Р. Толкин, се отнесох с голямо подозрение към елфите, джуджетата и даже човешките герои, които периодично избухваха спонтанно и според мен напълно безпричинно в песни. На Сокотра ще откриете, че всъщност има такива хора. Демонстрират го нагледно местните водачи, които се грижат за посетителите на острова. Управяват джиповете по острите завой на ръба на каньоните, и пеят. Спускат се елегантно по почти отвесния наклон на дюните и пеят. **Летят над вълните, кацнали на носа на крехките рибарски лодки, и пеят.** Старият готвач меси безумно вкусни мекици и пее. Синът му, който ги пържи в тигана до него, също пее. Вечер целият екип сяда на рогозки до навеса, под който ще прекара нощта, вади някакви ударни музикални инструменти, и започва да пее.

Шофьорите поздравяват всеки, когото срещнат. На въпроса дали наистина познават всички хора на Сокотра,

На дъното на Сокотренското уади

отговарят „Не, разбира се, но това не е причина да не им пожелаем добър ден“. **Животът на острова не е лек, отчасти заради ограничените природни ресурси** – например дефицитната почва, на която да се отглежда храна, но също и заради политическата и военна ситуация в Йемен. Храната е предимно морска, а бензинът се продава в пластмасови бутилки в селския магазин. Въпреки бедността хлапетата, които изпълняват всякакви акробатични номера в чест на гостите, не идват след това да търсят възнаграждение за представлението. Жителите на Сокотра са мюсюлмани и

рядко ще получите възможност да общувате с жените, но малките момичета ще дойдат да ви пипнат лакираните нокти или русите букли, а ако сте светлооки, ще предизвикате фурор сред тях. На изпроводяк домакините ви ще спрат да си направите обща снимка при табелата пред летището. На нея пише „Peace Be with You“, което е точно като едновременния поздрав, който са си разменяли хората в България – „Мир вам!“ По същото онова време, когато може би още не сме намирали за странно да пожелавах добър ден на напълно непознати хора. Нека е добър денят ви, и мир вам!

Най-североизточната точка на острова

